
YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19)

Bilgilendirme Kitapçığı

Tapu ve Kadastro
Genel Müdürlüğü

CORONAVİRUS (nCoV veya COVID-19) ENFEKSİYONU

Coronaviruslar (CoV), soğuk algınlığından Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS-CoV) ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS-CoV) gibi daha ciddi hastalıklara kadar çeşitli hastalıklara neden olan büyük bir virüs ailesidir. İnsanlarda Coronavirüs'ün neden olduğu hastalık spektrumu basit soğuk algınlığından ciddi akut solunum sendromuna(SARS) kadar genişlik göstermektedir.

İlk vaka 13 Ocak 2020 de Tayland'dan bildirilen 61 yaşında Çinli bir kadındır. İkinci vaka 14 Ocak 2020 de Japonya'da 30 lu yaşlarda bir erkek hastadır.İki vakanın da Çin de Wuhan eyaletine seyahat öyküsü bulunmaktadır. Bu yeni coronavirüsü 2019-nCoV olarak tanımladı.

2019-nCoV ENFEKSİYONUNDA KAYNAK ve BULAŞMA YOLU:

Kaynak; henüz netlik kazanmamış olup eldeki veriler Wuhan Eyaletindeki Deniz Ürünleri Toptan Satış Pazarı'nda yasadışı satılan vahşi hayvanları işaret etmektedir.

Bulaşma; Hastalığın ilk başlangıcı Wuhan'daki pazarda satılan vahşi hayvanlar olduğu düşünülmekle birlikte, vakalarla temas eden sağlık personeline de görülmesi üzerine insandan insana da bulaşma olduğu saptanmıştır.

Şu ana kadar hastalığın bulaşma yolunun damlacık yoluyla (Öksürme, hapşırma, gülme ile ortama saçılan damlacıklar) olduğu, hasta bireylerin öksürme, hapşırma yoluyla ortaya saçtıkları damlacıklara diğer kişilerin elleri ile temas etmesi sonrasında ellerini ağız, burun veya göz mukozasına götürmesi ve temas etmesi ile bulaşdığı bildirilmiştir.

Kuluçka süresinin(hastalık belirtilerinin ortaya çıkması için geçen süre) MERS-CoV ve SARS-CoV deki gibi 14 gün olabileceği düşünülmektedir. Şuan için virüsün bulaşıcılık süresi, kuluçka süresi ve virüsün dış ortama dayanma süresi net olarak bilinmemektedir.

COVID-19'un bulaştırıcılık süresi kesin olarak bilinmemektedir. Semptomatik dönemden 1-2 gün önce başlayıp semptomların kaybolmasıyla sona erdiği düşünülmektedir. Coronaviruslar genel olarak dış ortama çok dayanıklı olmayan virüslerdir. Ortamın nem ve sıcaklığına, dışarı atıldığı organik maddenin miktarı, kontamine ettiği yüzeyin dokusu gibi faktörlere göre değişen bir dayanma süresi söz konusudur. Genel olarak cansız yüzeylerde birkaç saat içerisinde aktivitesini kaybettiği kabul edilmektedir. Coronaviruslar genel olarak dış ortam dayanıklılığı olmayan virüslerdir. Ancak, bugün için COVID19'un bulaştırıcılık süresi ve dış ortama dayanma süresi net olarak bilinmemektedir.

KLİNİK ÖZELLİKLER:

Enfeksiyonun yaygın belirtileri solunum semptomları, ateş, öksürük ve nefes darlığıdır. Daha ciddi vakalarda, pnömoni(zatürre), ağır akut solunum yolu enfeksiyonu, böbrek yetmezliği ve hatta ölüm gelişebilir. Ancak eldeki veriler doğrultusunda hastalığın şiddeti konusunda yorum yapılamamaktadır.

Coronavirus ile enfekte hastaların analizinde(Kaynak *Journal of Medical Virology*):

- Ateş sıklığı %89.1 (**Vakalarının Neredeyse Hepsinde (Her 10 Vakadan 9'unda) Görülmekte**)
- Öksürük %72.2,
- Kas ağrısı / yorgunluk %42.5
- ARDS(Akut Solunum Sıkıntısı) sıklığı %14.8
- Tanıda BT'de (Bilgisayarlı Tomografi) anormal görüntü oranı %96.6
- Ciddi vaka oranı %18.1
- **ÖLÜM ORANI YÜZDE 4.3**

Normalde coronavirus testi, özel bir polimeraz zincir reaksiyonu (PZR) testi ile yapılmaktadır. Bir kişinin klinik olarak coronavirus tanısı almasında, hastalığın belirtilerini (ateş, öksürük ve nefes alma güçlüğü ile hafif ila şiddetli solunum yolu hastalığını) göstermesi yanında bilgisayarlı tomografide (BT) akciğer inflamasyonuna dair bulgular belirleyici oluyor.

LABORATUVAR TESTLERİ

COVID-19 olası vaka tanımına uyan hastalarda solunum yolu numuneleri SARS-CoV-2 açısından Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü (HSGM) Mikrobiyoloji Referans Laboratuvarı ve belirlenmiş illerde hizmet veren Halk Sağlığı Laboratuvarlarında (Erzurum, İstanbul) değerlendirilmektedir.

VAKA TANIMI VE VAKA YÖNETİMİ

Olası Vaka: A:

- Ateş ve akut solunum yolu hastalığı belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı), VE
- Klinik tablonun başka bir etiyoloji ile açıklanamaması VE
- Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde yurt dışında bulunma öyküsü VEYA

B:

- Akut solunum yolu hastalığı belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı), VE
- Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde doğrulanmış COVID-19 vakası ile yakın temas eden VEYA

C:

- Ateş ve ağır akut solunum yolu enfeksiyonu belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı), VE
- Hastanede yatış gerekliliği varlığı (SARI)*, VE
- Klinik tablonun başka bir neden/hastalık ile açıklanamaması

*SARI→ son 14 gün içinde gelişen akut solunum yolu enfeksiyonu olan bir hastada, ateş, öksürük ve dispne, takipne, hipoksemi, hipotansiyon, akciğer görüntülemesinde yaygın radyolojik bulgu ve bilinç değişikliği nedeniyle hastaneye yatış gerekliliği

KesinVaka: Olası vaka tanımına uyan olgulardan moleküler yöntemlerle SARS-CoV-2 saptanan olgular.

Olası/Kesin COVID-19 vakalarının yönetimi Vaka Takip Algoritması'na göre yapılır.

Olası vaka tanımına uygun hastada alınan numunelerde mevsimsel solunum yolu virüsü saptanması ya da bakteriyolojik etken saptanması, SARS-CoV-2 varlığını ekarte ettirmez.

HCoV-229E, HCoV-OC43, HCoV-NL63 ve HKU1-CoV; mevsimsel solunum yolu virüsleri olup COVID-19'dan farklıdır.

1. BASAMAK SAĞLIK KURULUŞLARINDA VAKA YÖNETİMİ AKIŞ ŞEMASI (AİLE HEKİMLİĞİ MERKEZİ)

ALINACAK ÖNLEMLER NELERDİR?

Bağışıklık sistemini güçlendirmek gerekir. Ayrıca enfeksiyonun yayılmasını önlemek için standart öneriler arasında yer alan düzenli el yıkama, öksürme ve hapşırma sırasında ağız ve burunun kapatılması gibi basit önlemler göz ardı edilmemelidir. Aynı zamanda öksürme ve hapşırma gibi solunum yolu rahatsızlığı belirtileri gösteren kişilerle yakın temastan kaçınılması gerekmektedir. Solunum yolu hastalığı belirtisi bulunan özellikle 65 yaş üstü bireyler, 2 yaş altı çocuklar ile kronik bir rahatsızlığı bulunan bağışıklığı zayıf olan bireylerin mutlaka hekimlerine başvurmaları önemlidir.

EV TEMİZLİĞİ:

Solunum yolu sekresyonları ve vücut çıkartıları ile kirlenmesi mümkün olan tüm yüzeylerin standart çamaşır suyu ile sulandırılmış (1:100 normal sulandırmada) (sodyum hipoklorit (Kimyasal Kayıt Numarası CAS No:7681-52-9) temizlenir.

Belirgin şekilde kirlenme olduğunda (1:10 normal sulandırmada) kullanılır. Sulandırdıktan sonra 24 saat içinde yüzey temizliği için kullanılmalıdır.

Banyo ve tuvaletler günde en az bir kez standart sulandırılmış (1:100) çamaşır suyuyla temizlenir.

NOT: Çamaşır Suyunun hazırlanması:

- 1-) Paspaslama işlemi: (1/100) (15 litre suya 1 pet bardağı çamaşır suyu (150 ml))
- 2-) Yüzey temizliği: (1/100) (5 litre suya yarım çay bardağı çamaşır suyu (50 ml))
- 3-) Vücut sekresyonları ile belirgin kirlenme olduğunda: (1/10) (1 litre suya bir çay bardağı çamaşır suyu (100 ml))

2019-nCoV EENFEKSİYONU GEÇİRDİĞİMİZDEN HANGİ DURUMLARDA ŞÜPHELENİLİR?

Başka herhangi bir nedene bağlanamayan ağır akut solunum yolu enfeksiyonu geçirenlerde belirtilerin başlangıcından önceki son 14 gün içinde :

- 1- Çin Halk Cumhuriyeti, Singapur, İran, Tayland, Japonya, Hong Kong, Güney Kore, İtalya başta olmak üzere yurt dışı seyahati varsa ,
- 2- Herhangi bir şiddette akut solunum yolu hastalığı olup belirtileri başlamasından önceki son 14 gün içinde kesinleşmiş 2019-nCoV 'lu hasta ile yakın temas öyküsü söz konusuysa,
- 3- 2019-nCoV 'lu vaka bildirilmiş bir ülkenin sağlık tesisinde bulunmuş ise mutlaka bir sağlık kuruluşuna başvurulmalıdır.

HASTALIK TANISI ALMIŞ veya HASTALIK ŞÜPHEİ OLANLARIN YAPMASI GEREKENLER

Hastaneye yatış gerekmediği düşünölen ve kronik hastalığı bulunmayan vakalar belirtiler düzelene kadar evde takip edilir;

1-Evde izlenen hastalar iyileşene kadar İl Sağlık Müdürlüğü tarafından takip edilir.

2-Ev halkına bulaşma riskini önlemek için evde takipli hastalar mümkünse evdeki diğer kişilerden farklı bir odada, mümkün değil ise iyi havalandırılan bir odada oturmalı, diğer kişilerden en az 1 metre uzakta olmalıdır.

3-Hasta ziyaretçisi kabul edilmemeli ve bakım veren ev sakinleri sınırlandırılmalı, tercihen genel durumu iyi tek kişi ilgilenmelidir.

4-Hastanın ev içindeki hareketi sınırlandırılmalı, tuvalet banyo gibi ortak kullanım alanları iyi temizlenmeli ve iyi havalandırılmalıdır.

5-Hasta ve yakınları solunum hijyenine dikkat etmeli, öksürme ve hapşırma sırasında tek kullanımlık bir mendille (tercihen kağıt mendil) ağzını kapatmalı, kullanılmış mendiller ağzı kapatılmış ve delik olmayan naylon poşete konularak ikinci bir naylon poşet içerisinde atılmalı, eller sık sık yıkanmalıdır.)

6-Hasta kişisel eşyalarını başkaları ile paylaşmamalı, ev halkının bardak, çatal, kaşık, havlu gibi eşyalarını kullanmamalı; eğer kullanması gerekirse bunları iyice su ve sabunla yıkamalıdır. Hastanın kullandığı kıyafetleri 60-90 derecede normal deterjan ile yıkanmalıdır.

7-Hastanın odasının ve kıyafetlerinin vb. temizliği sırasında eldiven kullanılmalıdır.

8-Başka kişi veya kişilerle aynı ortamı paylaştığında(ev, sokak, toplu taşıma araçları, hastane vb) hasta tıbbi maske takmalıdır.

9-Tüm ev sakinleri kendi sağlık durumunu takip etmeli ve belirti ortaya çıkması durumunda sağlık kurumuna başvurmalıdır.

10-Hastalık şüphesi olan kişi bir kötüleşme olursa acil tıbbi yardım istemelidir.

11-Doktor randevusu öncesi hastanın durumu hakkında sağlık kuruluşuna bilgi verilmeli.

12-Hastanın nakli gerekirse nakil sırasında hasta mutlaka maske takmalıdır.

2019-nCoV KESİN TANISI ALAN KİŞİ İLE YAKIN TEMASTA BULUNAN KİŞİ:

Son temastan önceki 14 gün boyunca günde 2 kez ateşini ölçmeli, öksürük, solunum sıkıntısı, titreme, vücut ağrıları, boğaz ağrısı, baş ağrısı, ishal, mide bulantısı/kusma ve burun akıntısı gibi diğer erken belirtilerin olup olmadığını takip etmelidir. Belirtiler mevcutsa en yakın sağlık kuruluşuna başvurmalıdır.

VAKA GÖRÜLEN ÜLKELERE GİDECEK KİŞİLERİN YAPMASI GEREKENLER:

Seyahat planlaması yapacak kişilere aşağıdaki uygulamalar önerilir:

1-Hasta insanlarla temastan kaçınılmalı (mümkün ise en az 1-2 metre uzakta bulunulmalı)

2-Hastaların yoğun olarak bulunma riski sebebiyle sağlık merkezlerine zorunlu olmadıkça gidilmemeli, sağlık kuruluşlarına gidilmesi gereken durumlarda da diğer hastalarla teması en aza indirmelidir.

3-Yaşlı ve kronik hastalığı olanlar riskli bölgeye yolculuklarını onları izleyen doktorlarına danışarak planlamalıdır.

4-Gıda güvenliği önerilerine dikkat edilmelidir(çiğ süt ve hayvansal ürünler tüketmemek, çiğ tüketilecek sebzeleri iyice yıkayarak tüketmek gibi)

5-Yabani ve evcil hayvanlarla (canlı veya ölü) temastan kaçınılmalı.

6-El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el dezenfektanı kullanılmalıdır.

Vaka görülen ülkelere seyahat eden kişilerin bu ülkelerde bulunduğu sürede ateş ve öksürüğün eşlik ettiği ciddi akut solunum yolu enfeksiyonu gelişmesi durumunda hemen ilgili yerlere haber vermesi öksürme ve hapşırma sırasında burun ve ağzın tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmesi kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda dirsek içinin ağzı kapatmak için kullanılması, solunum hijyeni önerilerine dikkat etmesi, mümkünse kalabalık yerlere gitmemesi, eğer gitmek zorunda kalırsa ağzını ve yüzünü kapatması, mümkünse maske kullanması önerilir.

7-Yolculuk dönüşü 14 gün içinde ateş, öksürük, solunum sıkıntısı gelişirse sağlık kuruluşuna başvurmaları ve seyahat öyküsünü bildirmeleri gerekmektedir.

8-Bugün için coronavirüslere yönelik geliştirilmiş etkin bir aşı bulunmamaktadır.

Yeni Koronavirüs (2019-nCoV)

enfeksiyonu riskinizi azaltın

Ellerinizi sık sık su ve sabun ile en az 20 sn boyunca yıkayın, su veya sabunun olmadığı durumda alkol bazlı el antiseptiği kullanın

Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağızınızı tek kullanımlık kağıt mendil ile örtün. Kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içini kullanın. Mendili derhal çöp kutusuna atın ve ellerinizi su ve sabunla yıkayın

Soğuk algınlığı veya grip benzeri semptomları olan kişiler ile 1 metreden yakın temastan kaçın

Yeni Koronavirüs (2019-nCoV) enfeksiyonu, influenza virüsünün neden olduğu griple karıştırılmamalıdır.

(Gripte kullanılan antiviral tedaviler etkili değildir.)

CORONAVİRÜS VE GRİP YAPAN MİKROPLARDAN NASIL KORUNABİLİRİZ

Öksürürken ve hapşırırken kağıt mendil kullanın.

Mendilleri kullandıktan hemen sonra çöp kutusuna atın.

Ellerinizi sık sık yıkayın.

Grip belirtileri görüldüğünde hemen doktora başvurun.

Hasta kişilere 1 metreden çok yaklaşmayın.

Hastaysanız okula ve işe gitmeyin. Dinlenin.

Hasta kişilerle temas kurmayın.

Kirli ellerinizle gözlerinize, burnunuza ve ağızınıza dokunmayın.

MİKROPLARLA SAVAŞ

Yerlere tükürmeyin
İzmarit ve çöp atmayın

Ellerinizi yüzünüze götürmeyin

Doğru Öksürün, Hapşırın

Açık yaranız olmasın (Yara Bandı)

Hastalarla Mesafenizi koruyun (2m)

Çevre için 1/10'luk Çamaşır suyu,

Eller için >%70 Kolonya kullanın

Gıda temizliğine dikkat edin

Dengeli Beslenmeye dikkat edin

Uyku düzenine dikkat edin

Çamaşır ve Bulaşıkları >60°C'de Yıkayın

Ortamı sık havalandırın

**Ateşiniz varsa veya öksürüyorsanız
seyahatinizi erteleyiniz.**

**SEYAHAT
EDERKEN
SAĞLIĞINIZI
KORUYUN**

**Son 14 gün içinde Çin başta olmak üzere
koronavirüs enfeksiyonu görülen ülkeden
geldiyseniz;**

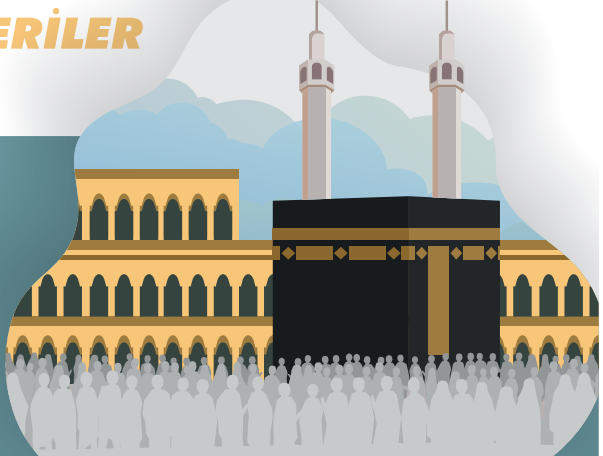

**Ateşiniz varsa, öksürüyorsanız ve nefes
almada zorluk çekiyorsanız maske takarak
sağlık kurumuna başvurunuz ve hekiminize
son seyahatiniz hakkında bilgi veriniz**

UMRE İBADETİNDEN DÖNEN VATANDAŞLARIMIZA YÖNELİK ÖNERİLER

Dünyada birçok
ülkede Koronavirüs
hastalığı yaygın
olarak
görölmektedir.

Bu nedenle, sizin
ve sevdiklerinizin
sağlığını korumak
amacıyla, Umre ibadetiniz sonrası ölkemize dönüşte bazı
tedbirler alınması gereklidir. Bu tedbirler aşağıda belirtilmiştir.

Hastalığa dair herhangi bir
şikâyetiniz şu an için olmasa da
Umre İbadetiniz nedeniyle
sizi takip edebilmek,
belirti bulgu görüldüğünde
size erken müdahale edebilmek
ve hastalık görülürse
yayılımını engellemek amacıyla

**14 gün
süreyle
evde kalmalı,
bu süre
zarfında
ziyaretçi
kabul
edilmemelidir.**

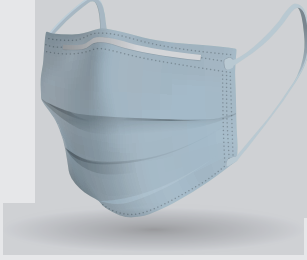

T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI

saglik.gov.tr

[f](#) [m](#) [t](#) [e](#)
/SaglikBakanligi

Bu kapsamda 14 gün boyunca yapmanız gerekenler aşağıda yer almaktadır;

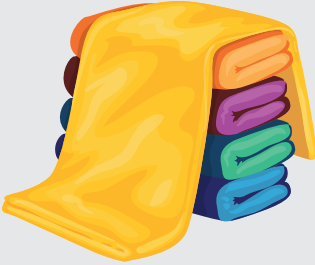
Evinizin dışına çıkılmasının mutlak gerektiği durumlarda başka kişi/kişiler ile aynı ortamın paylaşılmasının zorunlu olduğu hallerde tıbbi (cerrahi) maske takmanız gerekmektedir.

Semptomunuzun ortaya çıkması durumunda cerrahi maskeyi takarak en yakın sağlık kuruluşuna başvurunuz.

Evinizde yaşayan diğer bireylere bulaşma riskini önlemek için mümkünse ayrı bir odada tek başınıza, mümkün değil ise iyi havalandırılan bir odada oturmalı, diğer kişilerden en az 1 metre uzakta olmalı ve tıbbi (cerrahi) maske takmalısınız. Maskenizin nemlenmesi halinde yenisi ile değiştirmelisiniz.

Gerekli olmadığı sürece, eviniz içinde dolaşmamalısınız.

Ellerinizi en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkamalısınız.

Kişisel eşyalarınızı başkaları ile paylaşmayınız, ev halkı ile bardak, tabak, havlu gibi eşyaları ortak kullanmayınız; eğer kullanmanız gerekirse bu eşyaları su ve sabunla/deterjanla yıkayınız. Kullandığınız kıyafetleri 60-90°C'de normal deterjan ile yıkayınız.

Banyo ve tuvaletleri günde en az bir kez sulandırılmış çamaşır suyuyla temizleyiniz.

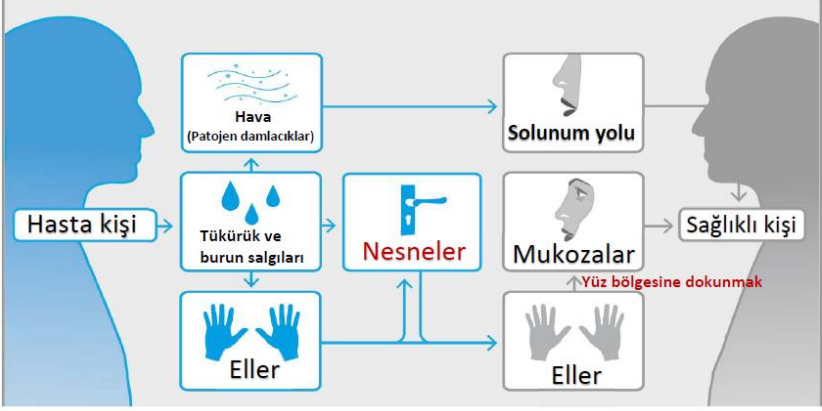
UMRE İBADETİNİZİN HAYIRLARA VESİLE OLMASINI DİLERİZ.

**T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI**

saglik.gov.tr

[f](#) [v](#) [t](#) [e](#)
/SaglikBakanligi

▸ İşten Eve, Evden İşe gelince

▸ Yemek hazırlamadan önce ve sonra

▸ Yemek yemeden Önce ve sonra

▸ WC'ye gittikten sonra

▸ Sünkürme, Hapşurma, Öksürme sonrası

▸ Hasta insanlarla temas sonrası

▸ Hayvanlarla temas sonrası

ELLERİNİ

YIKA !!!

Ellerinizi sık yıkayınız

✓ Öksürük ve hapşırık sonrası

✓ Yemek hazırlamadan önce ve hazırladıktan sonra

✓ Yemek yemeden önce

✓ Tuvalete girerken ve çıkınca

✓ Eller görünür şekilde kirlendiğinde

✓ Canlı veya ölü hayvanlarla temas sonrasında

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

ELLERİMİZİ NASIL YIKAMALIYIZ?

Ellerimizi yıkarken,

- Bol su ve sabun kullanılmalı,
- Ellerimizi en az 10-15 saniye iyice ovuşturmalı,
- Parmak aralarını ve tırnak altlarını iyice temizlemeli,
- Toplam el yıkama süremiz 40-60 saniye olmalıdır.

1 Ellerimizi suyla ıslatalım

2 Yeterince sabun alalım

3 Sabunu avuç içimizde iyice köpütelim

4 Sol elin üstünü sağ elle, sağ elin üstünü sol elle ovalayalım

5 Parmaklarımızı iç içe geçirip ovalayalım

6 Parmaklarımızı kenetleyip ovalayalım

7 Başparmaklarımızı ovalayalım

8 Parmak uçlarını avuç içimizde ovalayalım

9 ellerimizi bol suyla durulayalım

10 Kağıt havluyla kurulayalım

11 Musluğu havluyla kapatalım

12 Ellerimiz artık tertemiz...

Doğru El Yıkamanın Aşamaları;

1 El ve bilekler su ile ıslatılır,

2 Avuç içine yeteri kadar sabun alınır,

3 Sabun ellerin bütün yüzeylerine dağıtılarak iyice köpürtülür,

4 El sırtları diğer elin avucu ile ovulur,

5 Avuçlar birleştirilip parmak araları temizlenir,

6 Eller kenetlenip parmak uçları ovulur,

7 Başparmak diğer elin avucunda ovulur,

8 Parmak uçları diğer elin avucunda ovulur,

9 Eller bol su ile durulanır,

10 Eller temiz bir havlu veya kağıt havlu ile kurulanır.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

Yeni Koronavirüs

(2019-nCoV)

● | Veliler

● | Öğrenciler

● | Öğretmenler

Solunum Yolu Enfeksiyonlarından Korunma Yolları

Okullarda kış ayları da dahil sınıflar ve diğer kapalı alanlar sık havalandırılmalıdır

Eller, sık yıkanmalı, kirliler eller ile göz, burun ve ağıza dokunmaktan kaçınılmalıdır.

Özellikle kış aylarında tokalaşma, sarılma ve öpüşmeden kaçınılmalıdır. Öksürüldüğündeyda da hapşırıldığında; ağız ve burun, mendil ya da mendil bulunmadığı durumlarda dirsek içi ile kapatılmalıdır.

Her tuvalet kullanımı sonrasında sifon çekilmeli, klozet ise kapağı kapatılmalı ve sifon sonra çekilmelidir.

Öğrencide ateş, öksürük gibi solunum yolu hastalığı belirtileri varlığında evde istirahat etmesi sağlanmalıdır.

Hastalık döneminde bol sıvı tüketmeye özen gösterilmeli, beslenmeye dikkat edilmeli, özellikle taze sebze ve meyve tüketilmelidir.

Eller, sık yıkanmalı, kirlı eller ile göz, burun ve ağıza dokunmaktan kaçınılmalıdır.

Özellikle hapşırma ya da öksürme sonrasında, ellerin su ve sabun ile iyice yıkanması önemlidir. (Bknz. Doğru El Yıkamanın Aşamaları)

Her tuvalet kullanımı öncesinde ve sonrasında eller mutlaka yıkanmalıdır.

Her tuvalet kullanımı sonrasında sifon çekilmeli, klozet ise kapağı kapatılmalı ve sifon sonra çekilmelidir.

Kâğıt mendil kullanıldıktan sonra çöp kovasına atılmalı ve eller yıkanmalıdır.

Hastalık döneminde bol sıvı tüketmeye özen gösterilmeli, beslenmeye dikkat edilmeli, özellikle taze sebze ve meyve tüketilmelidir.

Bulaşıcı hastalıklar konusunda bilgi almak için Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü web sayfası (www.hsgm.saglik.gov.tr) ziyaret edilebilir.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Sayı : 13588366
Konu : Sağlık Tedbirleri Uygulaması

.....VALİLİĞİ'NE
(İl Sağlık Müdürlüğü)

Dünyada birçok ülkede COVID-19 vakalarının görülmesi neticesinde, riskli olarak tanımlanan ve tedbir alınan ülkelere gelen ve Umre ziyareti sonrasında ülkemize dönen vatandaşlarımıza izolasyon tedbiri uygulanmış veya önerilmiştir. İzolasyon tedbiri uygulanan veya önerilen vatandaşlarımızın talepleri durumunda aile hekimlerine veya sağlık kuruluşlarına başvurmaları halinde kişilerin pasaport bilgileri teyidi sonrasında yurda giriş yaptığı tarih dikkate alınarak 14 güne tamamlamak üzere 'Z03.8 - Şüpheli hastalıklar ve durumlar için diğer gözlem veya Z03.9 - Şüpheli hastalık veya durum için gözlem, tanımlanmamış' tanı kodları ile sağlık raporu düzenlenecektir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Fatih KARA
Bakan a.
Genel Müdür

Dağıtım: Gereği:81 İl Valiliği (İl Sağlık Müdürlüğü)
Bilgi: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)

Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı
Sağlık Mah. Adnan Saygun Cad. No:55 G Blok Kat:1
06100 Sıhhiye /ANKARA
hsgm.bulasici@saglik.gov.tr

Bilgi için: Uzm. Dr. Emine AVCİ
Tel: 0 (312) 565 5532

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 3a5aafb8-21a6-4337-bf93-c33020748cd8 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

STANDART ÖNLEMLER

Olası enfeksiyon tanısına bakılmaksızın,
tüm hastalarda uygulanması gereken
önlemler

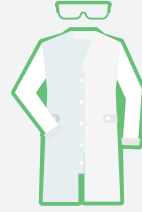

EL HİJYENİ

Hastaya temas öncesi ve sonrası el hijyeni sağlanmalıdır.

PERSONELİN KORUYUCU EKİPMAN KULLANIMI

Kan, vücut sıvısı (ter hariç), bütünlüğü bozulmuş deri ve mukoz membran ile temas riski varlığında kişisel koruyucu ekipman giyilmelidir (eldiven, önlük, maske, göz/ yüz koruyucu)

ELDİVEN KULLANIMINDA EL HİJYENİ

Eldiven giymeden önce ve çıkardıktan sonra el hijyeni sağlanmalıdır

DELİCİ KESİCİ ALET KULLANIMI

İğneler kullanıldıktan sonra kapağı kapatılmamalı, ucu bükülmemeli (delici aletler dahil), delinmeye dirençli sarı kutulara atılmalıdır

ÇEVRE KONTAMİNASYONUNUN ÖNLENMESİ

Kan ve vücut sıvıları ile kirlenen tekstil malzemeleri özel sızdırmaz torbalar içinde alandan uzaklaştırılmalıdır

PERSONEL SAĞLIĞI

Personel ellerindeki tüm yara ve çatlakları pansuman malzemesi ile kapatmalıdır

T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI

saglik.gov.tr

f t y w
/SaglikBakanligi

DAMLACIK İZOLASYONU

Standart önlemlere ek olarak uygula

Öksürme, hapşırma ve konuşma ile bulaşabilecek hastalıklara karşı uygulanır. Hasta tek kişilik odaya yatırılır.

HASTANIN NAKLİ GEREKLİYSE
TIBBİ MASKE KULLANMASINI SAĞLA

HASTAYA 1 METREDEN DAHA YAKIN ÇALIŞIRKEN

EL HİJYENİ SAĞLA
Alkol bazlı el antiseptiği ile el ovalama veya el yıkama

TIBBİ MASKE KULLAN

GÖZLÜK/YÜZ KORUYUCU KULLAN

HASTA ALANINDAN AYRILIRKEN

EL HİJYENİ SAĞLA
Alkol bazlı el antiseptiği ile el ovalama veya el yıkama

GÖZLÜK/YÜZ KORUYUCUYU ÇIKAR

MASKEYİ ÇIKAR
Hastadan en az bir metre uzaklaştıktan sonra

EL HİJYENİ
Alkol bazlı el antiseptiği ile el ovalama veya el yıkama

**T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI**

saglik.gov.tr

[f](#) [v](#) [t](#) [m](#)
/SaglikBakanligi

ALKOL BAZLI SOLÜSYONLARLA EL HİJYENİ

İşlem süresi 20-30 Saniye

1a

1 a-b, Avuç içerisine alkol bazlı solusyon alıp el yüzeyine yay.

1b

2

2-Avuç avuca sür.

3

3-Sağ elinizle sol elinizin sırtı ve parmak aralarını ovuştur.

4

4-Avuçlar yüzyüze avuç içi ve parmak aralarını ovuştur.

5

5-Parmakları bükülmüş şekilde diğer avuç içinde ovuştur.

6

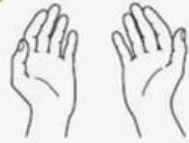
6-Bir elin başparmağını öteki elin avuç içine alarak ovuştur.

7

7-Parmak uçlarını avuç içine sürterek ovuştur.

8

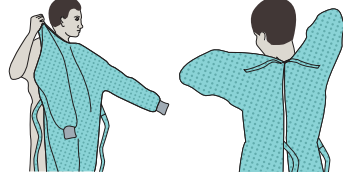
8-Ellerin emniyeti için kurumasını bekle.

KİŞİSEL KORUYUCU EKİPMANLARIN (KKE) UYGUN KULLANIMI

Kullanılması gereken KKE, mevcut bulaş riski, hasta ve hastalık durumuna göre önerilen korunma önlemleri çerçevesinde (standart, temas, damlacık veya solunum yolu izolasyon önlemleri) değişecektir. **AŞAĞIDAKİ SIRA İLE GİYİLMELİDİR**

1. ÖNLÜK

- Uzun kollu, bileklikli, dizlere kadar olmalı, tüm gövde ön kısmını ve sırtı örtmelidir.
- Boyun ve bel bölgesinden bağlanmalıdır.

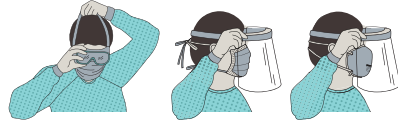
2. TIBBİ MASKE VE N95/FFP2 MASKE

- Maske, burun, ağız ve çenenin alt kısmını kapsayacak şekilde açılmalı ve yanlardan hava almayacak şekilde yerleştirilerek sıkıca bağlanmalıdır. Burun köprüsü üstündeki telli esnek bant sıkıştırılmalıdır.

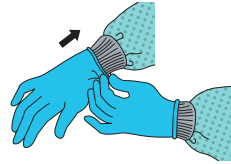
3. GÖZLÜK YA DA YÜZ KORUYUCU

- Yüz ve gözler kapatacak şekilde ayarlanmalıdır.

4. ELDİVEN

- İzolasyon önlüğünün bilek kısmını kapatacak şekilde giyilmelidir.

GÜVENLİ ÇALIŞMA KURALLARI

- Elleri yüze dokunmaktan kaçınılmalıdır.
- Elleri maskenin ip veya lastiği dışında hiçbir yerine temas edilmemelidir.
- Dokunulan yüzeyler sınırlandırılmalıdır.
- Yırtılan veya aşırı kirlenen eldivenler değiştirilmelidir.
- İşlem öncesi ve sonrasında el hijyeni sağlanmalıdır.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

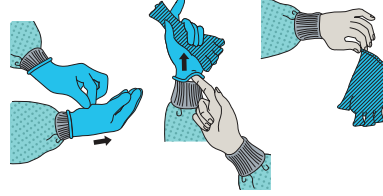

KKE AŞAĞIDAKİ SIRA İLE ÇIKARTILMALIDIR

Maske hariç diğer tüm KKE'ler hasta odasından çıkmadan önce çıkarılır.
Maske hasta odasından çıktıktan sonra çıkarılır.

1. ELDİVEN

- Eldivenlerin dış yüzeyi her zaman kontamine kabul edilir
- Eldivenli el kullanılarak diğer eldeki eldiven çıkarılır
- Çıkarılan eldiven, halen eldiven takılı olan elde tutulur
- Parmaklar önlük bilekliğinden eldivenin altına sokularak eldiven sıyrılır
- Eldiven çıkarılırken eller kontamine olursa hemen, diğer türlü KKE'ler çıkarıldıktan sonra el hijyeni sağlanır
- Eldivenler tıbbi atık kutusuna atılır

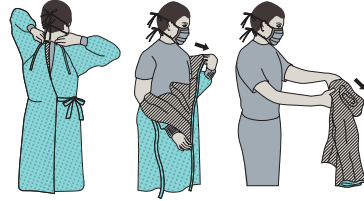
2. GÖZLÜK YA DA YÜZ KORUYUCU

- Gözlüklerin ve yüz koruyucusunun dış yüzeyi kontamine kabul edilir
- Gözlük ya da yüz koruyucusu başın arkasındaki kafa bandı kaldırılarak ön tarafına dokunulmadan çıkarılır
- Gözlük ya da yüz koruyucusu çıkarılırken eller kontamine olursa hemen el hijyeni sağlanır
- Ekipman tekrar kullanılabilir ise, temizlik işlemi için uygun olan yere bırakılır, değilse tıbbi atık kutusuna atılır

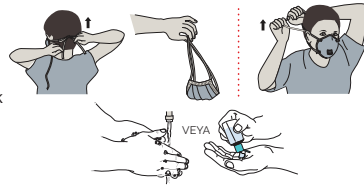
3. ÖNLÜK

- Önlüğün ön kısmı ve kolları kontamine kabul edilir
- Önlüğün bağcıkları gevşetilir. Bağcıklara ulaşmaya çalışırken önlüğün kontamine yerlerinin vücuda temas etmemesine dikkat edilmelidir
- Önlük sadece içine dokunmaya dikkat ederek boyun ve omuzdan sıyrılarak çıkarılmalıdır
- Önlüğü çıkarırken eller kontamine olursa hemen el hijyeni sağlanır
- Önlüğün iç kısmı dışa gelecek şekilde katlanıp tıbbi atık kutusuna atılır

4. TIBBİ MASKE N95/FFP2 MASKE

- Maskenin ön kısmı kontamine kabul edilir.
- Maske önce alt bağcık sonra üst bağcığından tutularak ön kısma dokunmadan çıkarılır ve tıbbi atık kutusuna atılır
- El hijyeni sağlanır.

TÜM KİŞİSEL KORUYUCU EKİPMANLAR ÇIKARILDIKTAN SONRA ELLER SU ve SABUNLA YIKANMALI ya da ALKOL BAZLI EL ANTİSEPTİĞİ KULLANILMALIDIR.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI